

מראי מקומות - יבמות

צא:

אף לאשתו כשרה, וא"כ מה החי' דאינו מטמא לה. ועוד כ' דתי' שני של המהרש"ל תלוי במח' רמב"ם וראב"ד (אבל ב, א), דהרמב"ם ס"ל דישראלים ונשים אינם מזהרים במצוות עשה דלה יטמא, וא"כ לפי הרמב"ם גם פי' ב' של המהרש"ל אינו. והמהרש"א שם תי' דמייירי דמת הראשון, ונשאה כהן שני בחזקת שהגט הראשון לא הי' גט, ואלמנה היא, גם הוא אינו מטמא לה.

ד. איבעי לה לאקרויי לגיטא
הק' התוס' ישנים, אם לא קראו הגט, א"כ מאי איריא שלא נכתב כהלכתו, הא משמע בגיטין דאפי' אם נכתב כהלכתו פסול בכה"ג. ותי' דאף אם פסול בכה"ג, אבל עכ"פ לא אמרי' דתצא מזה ומזה, וכו'. ועוד תי', דמייירי הכא דקראוהו לאחר נתינה, אבל קודם נתינה לא קראוהו, ואף דלכתחלה צריך לקרותו קודם נתינה, אבל בדיעבד אם קראוהו לאחר נתינה מהני, אבל כאן, דנכתב שלא כהלכתא, פסול בכל אופן. וע"ע בריטב"א שהק' כן על הציור דכתב סופר, וכו', ותי' דמתני' מייירי שקראוהו עדים ביד הסופר, אבל לא קראוהו כשניתן לה, ואין צריכים לחוש שנתן לה הגט ולו השובר (ולכא' צ"ע, דא"י"ז מיישב כל הציורים). עוד תי' דהכא מייירי שיש עדים חתומים על הגט, וכמ"ד דעדי חתימה כרתי, ואין עדי מסירה אלא לראי' בעלמא, ולא צריכין למקריי' מדינא (ולכא' תי' זה ג"כ לא מהני לכל הציורים, וצ"ע).

ה. איבעי לה לאמתוני
העיר הריטב"א, וכי צריכה להמתין בדבר שאין לו קצבה. וכ' דודאי מייירי הכא שיש לה קצת סימני איילוני, דהא לא סגי שלא הי' לה מתחלת ברייתה קצת סימני איילוני, ולכן בכה"ג צריכה להמתין, אבל בעלמא ודאי לא אמרי' דצריכה להמתין [וכמו דלא אמרי' דאם יש לו בנים בשעת מיתה, צריכה להמתין שמא ימותו ותיזקק ליבום, אלא אמרי' דרכיה דרכי נועם, ויכולה להנשא לשוק אם לא הי' בנים בשעת מיתתו]. וע"ע בתוס' ישנים שהק' על דרך זה, דע"פ עדים נמי איבעי לה לאמתוני לראות אם יבא בעלה. ותי' דהואיל ובאו עדים, והיא בחזקת היתר לשוק, אי"צ להמתין, משא"כ היכא שנופלת ליבום, ורוצה להיות נפטרת בטענת איילוני, בזה שפיר י"ל דצריכה להמתין (אולם ע' ברש"י על המשנה, דכ' דמה דצריכה להביא קרבן במקום שבאו עדים, היינו משום דאיבעי לה לאמתוני. ולכא' מבואר דהמדרגה של "איבעי לה להמתין" לענין קרבן אינו כמו המדרגה של איבעי לה להמתין בענין איסור).

א. רבינא אמר לענין קרבן קתני

פי' הריטב"א, דמה דרבינא לא הי' ניח"ל לפרש כר' אשי, דאם לאיסורא הו"ל כזדון, א"כ גם לענין גט כן הוא, שהרי גט הוא ענין של איסור. ולכן פי' שהוא לענין קרבן בלחוד, שאם נשאת בהוראת ב"ד, הרי היא כמזידה לענין דפטורה מקרבן.

ב. כתב לשם מלכות שאינה הוגנת וכו' תצא מזה ומזה
פרש"י בגיטין (ע"ט), דאע"פ דקדושי שני באמת לא הוו קידושין, מ"מ צריכה גט מן השני מדרבנן, גזירה שמא יאמרו דגירשה הראשון ונשאה השני, ונמצאת אשת איש [של השני] יוצאת בלא גט, לכך תקנו גט מן השני. וכ' תוס' שם דאינו נראה, דבשלמא כאן ביבמות, באמת אשת הראשון היא, וא"כ ודאי מה"ת קידושי שני אינן כלום, אבל כאן הרי גט של הראשון כשר מן התורה, ורק מדרבנן פסולה, וא"כ אדרבה, גט השני הוא גט מן התורה, ומן הראשון הוא רק מדרבנן. וכ' הפני יהושע שם, דמה שהכריח את רש"י לפרש דלא כתוס', הוא משום דשאר הציורים של המשנה הם באופן דעדיין צריכה גט מה"ת מן הראשון, וא"כ באמת קידושי שני אינן כלום, ומשמע דבחד גוונא נתני. וגם מדדייקינן לקמן "מדלא ערבינהו וכו'", דזה שייך רק אם שניהם בגוונא א' הם, וא"כ מוכרח דגם בכה"ג באמת הראשון צריך הגט מה"ת. וביאר הפני" ד"ל דכמו דאמרי' דכל המקדש אדעתא דרבנן מקדש, כן י"ל בגירושין, ולכן כותבין בגט כדת משה וישראל, וא"כ י"ל דכיון דגט של הראשון לא הי' כשר מדרבנן, א"כ באמת גם לא הי' כשר מן התורה, דכל המגרש וכו'. ועוד כ' ד"ל דלר"מ דס"ל דכל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בגיטין הולד ממזר היינו ממזר דאורייתא, דכיון דהבעל ציוה שיעשה הגט באופן מיוחד, והציווי שלו לא נעשה, ממילא הגט אינו כשר כלל, שהרי לא הי' ע"פ ציווי הבעל. וע"ע מש"כ מהלך ג' בזה. וע"ע במצפה איתן שם שכ' "וי"ל פרש"י דס"ל כדעת הפוסקים דכל שאינו כורת מדרבנן תו לא הוי גט מה"ת, והתוס' ס"ל כדעת הרשב"א בחי' דלא ס"ל הכי".

ג. וכל הדרכים האלו בה

פרש"י בגיטין שם, דמה דקתני ולא זה וזה מטמאין לה, היינו אם כהנים הם. ולכא' ק', הרי לא הי' שייך לשני להיות כהן, שהרי אסור לו לישא גרושה. וכ' המהרש"ל שם דכהנים לאו דוקא, וצ"ל דהשני נזיר הי', א"נ ישראל, והכוונה בהא דאין מטמאין לה היינו דאין מחוייבין לטמא לה. וע' בתוס' רעק"א (אות פה) דהק' לתי' א' של המהרש"ל, דהא נזיר אינו מטמא